

„Застава“ излази сваки дан двапут, а недељом свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист ваједно плаћа на један месец 2 кр. 40 пот.

Поједини јутарњи бројеви стају
2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

ЗАСТАВА

(Јутарњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића. Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Поједини јутарњи бројеви стају
2 потуре.

Прота Б. Поповић својим бирачима Поштовани бирачи!

Средишња управа српске народне радикалне странке поставила ме је као кандидата посланичког за угарски државни сабор у изборном срезу слободне краљевске вароши Новог Сада. Пошто се ја ове части примам, дужност ми је да пред поштованим бирачима својим и програм свој развијем. Но за сада бар не могу ову своју дужност да испуним, пошто ми прилике не дозвољавају да своју парохију на 2—3 дана оставим без замене, јер капелана још немам, а један од мојих сапароха се поболео. Чим ми се прилика укаже ја ћу радо и овај свој дуг одужити.

У осталом поштованој го споди бирачима својим, у чијој сам средини све до скоро био, повнао је, да ја исповедам начела, која су јасно изложена у програму српске народне радикалне странке, и да ћу се, ако изабран будем, у свима приликама придржавати овога програма.

До скоро виђења!

Бележим се са поштовањем.
Вршац, 9. априла 1906.

Божидар Поповић
окр. прота.

Нама је врло жао, што је наш уважени и омиљени кандидат спречен у овај мах, да дође и развије овде пред својим бирачима свој програм. У осталом уверени смо, да му то неће замерити његови бирачи, нити ће то сметати што његову избору. Прота Божа је познат не само овде у Новом Саду, где је дуже времена живео, но и у целом Српству као примеран и спреман свештеник, као истински пријатељ народне ствари, као човек, који има и воље и снаге, да достојно заступи народну ствар на угарском сабору. Молимо све наше пријатеље, да својски пораде за избор нашег личног кандидата, прота Божидача Поповића, те да ведро чела и мирне савести можемо приступити у недељу избору. Тиче се образа нашег, зато вољно и орно на посао!

Изборна борба у Угарској.

Турска Кањиза. Данас у недељу држао програмни говор Бела Талијан. Сви бележници и кнезови мораше доћи Од Кањизана и Јозеповчана не беше скоро никог. Сами Мађари отворено раде против њега а у корист коштуовца покрштеног Чивутина др. Роберта Папа.

Наш кандидат обишао је већ скоро сва места. Другог дана Ускрса обишао је Балу, говорио је у Срп. Крестуру, где су га сви Срби без разлике најодушевљеније дочекали.

У Крестуру су сви Срби сложни без разлике странака, пошто све наше међусобне несугласице престадоше пред једним чином, да се у овом срезу изабере Србин са народносним програмом. Тај чин свесних Крестураца одушевио је све у овом срезу, те су се овом покрету придружиле и све остале српске општине. Одудељење је такво, какво се овде не памти, јер се српски живаљ ухватио сав у једно коло. Др. Илијћ посетио је Т. Кањизу и Јозепово, где је усрдно дочекан а за тим је истог дана говорио у Санаду, Чоки и Тиса Сент Миклушу, где је свуд бурно поздрављен. Трећег дана Ускрса одржао је програмни говор у Срп. Падеју, где су га честити Падејци својски и искрено поздравили и прихватили. И сами Падејци свесни своје дужности учинише оно, што су и Крестурци учинили.

У недељу 9. (22) априла одржао је др. Илијћ свој програмни говор у Оросламошу, где је од својих бирача бурно дочекан. Истог дана говорио је још и у румунском месту Беби и мађарско-немачкој општини у Кибекхазу. И Румуни и Немци одлучно се прикључише нашем кандидату. Нарочито Немци у Кибеку отворено се организују, да уђу у заједничку народносну заједницу са Србима, Румунима и Словацима.

Ово је једна необична појава, да се немачки економски јавно организују као народносна странка, што до сад не беше случај, јер су они увек једну од мађарских странака помагали. Тај покрет је врло силан и он ће да захвати у скоро цео Банат. Немци се буде, отимају и ступају у коло својих сапарених народа Срба, Румуна и Словака. Ова места броје врло много бирача и др. Илијћ може данас са сигурношћу на своју победу да рачуна.

У недељу у вече одржао је наш кандидат свој програмни говор и у Дески, где је бурно поздрављен. У понедељак је наставио свој пут у Турску Кањизу, и тамо одржао свој програмни говор, а за тим исти дан у Бали своме родном месту. Свуд је наш кандидат одушевлено прихваћен.

Данас у уторак говориће др. Илијћ у Сиригу. И у Сиригу се показвао јак покрет у корист дра Илијћа. На нашу срамоту напла се два српска свештеника поп-Милан Димитријевић из Кањизе и поп Сретен Јовановић из Сирига, који зашћоше по Сиригу кортепујући за Белу Талијана. Народ их је осудио, довикујући им: паприкаш! Зар је тако ниско пала свест ових свештеника? Но народ их презире и окреће им леђа. Срамота је, да има Србина, који се за Белу Талијана може заузимати, кад је и он био у овом министарству, које је прихватило Берзевицијев надрт за по-

мађаривање наших школа. Знају та два жалосна свештеника, како је Талијан, чија је мати Српкиња била, једном приликом рекао, да он зна да у његовим жилама ма и мало српске крви тече, он би их пресекао, да и то мало крви истече!

Ето како у овом срезу раде свесна браћа, а како жалосна „синови“!

Овом ће приликом гласати 1/10 ина српских бирача за дра Илијћа. Срба бирача има на 1200. — Немци и Румуни прикључише у помоћ са својих 200 гласова. Дакле је овог пута победа наша. Наше најбоље гавде стоје на челу овог покрета. Они сад путују по целом срезу и прате др. Илијћа.

Овде се говори, да је Талијан за то ступио, да не би продр'о Коштуовац. Но овај нема изгледа на победу и ако много троши, плаћајући кола бирачима. По свима знацима Талијан ће на избору одступити, јер су га сви напустили. Оно мало бележника и општинских кнезова неће му помоћи.

Једва једном, да и овде Срби могу поћи ведрим челом у уставну борбу. Након 30 година овог пута први пут. Напред дакле Србадијо! Живели свесни бирачи турско-кањизког среза!

Живео лични наш кандидат др. Бранко Илијћ!

Пишу нам из Плочице: Данас дочекасмо нашег врлог уваженог посланичког кандидата Јашу Томића у присуству многих бирача и пароха Глише Обренова, који је случајно био у гостима у Плочици. Хтедохмо да изађемо на коли пред нашег милог г. Јашу, али свет је заплашен од последњег избора. Уз то има овде готована, што су научили да су по општинама да вуку масне наплате, па су плашили свет да ко изађе колима пред Томића платиће глобу. Ти су људи злогласни Стефановић и Томић. Стефановић и Томић зато раде за Пешу, што су ради да буду кнезови, када би с помоћу Пешином истиснули садашњег кнеза.

Они се хвале, да ће цело село бити за Пешу, што међу тим није истина. Пеша ће једва добити и 30 гласова, а у Плочици има 153 бирача. Ми смо сви одушевлени за нашег истинског пријатеља народног, Јашу Томићу. Саслушасмо с великом пажњом програмни говор му и заверисмо се сами међу собом, да ћемо листом гласати за њега. Живео прави народни борац Јаша Томић!

Пут народносног посланичког кандидата Милана Хоце кроз срез.

Пишу нам из Старог Футога: 9. (22.) априла, дошао

нам је наш кандидат за угарски сабор, г. Милан Хоца, у пратњи г. г. др. Крна, др. Мицатека и др. Поповића.

Народ српски одушевлен прошлом победом дочекао је г. Хоцу, на граници старо футошког хатара. Прангије означиле улазак нашег личног Хоце, у село. Пред општинском кућом слегао се силан свет, да чује реч врлога народног — посланика.

Одушељење беше неописано! 2000—2500 душа, како Срба, тако и Немаца, напунише општинско двориште; — свако жељно чекаше, да се појави и пробеседи врли наш кандидат г. Хоца. Примеран ред владаше свуд, ма да беху предузете потребне законске мере. Пречасни г. Ст. Николић издвоји се из личне пратње г. М. Хоце, те објави испуњеним бирачима, да ће овога часа наш врли посланички кандидат развити свој програм.

Г. Милан Хоца дубоко гавнут одушевленим дочеком, као и српским поздравом г. Ст. Николића, разви бирачима свој програм. Г. Хоца су у говору више пута прекидали са громогласним „живео!“

Иза г. Хоце узе реч наш родољуб чика-Стева Илић. Одудељен, занесен а до душе гавнут, добри наш чика-Стева расветлио је главне тачке програма. Особољно бираче својим речима, те кандидатуру г. Хоце присутни најодушевљеније примише.

Иза чика Стеве појавио се тата-Шијачки, познати српски родољуб, па онако, како но само он уме, узе реч. Прва његова реч довољна беше, да електрише срца присутних. Што даље, све то боље и више одушевљаваше стари тата своје миле Футожане, да истрају у борби за своја народносна права.

Иза тате указа се нова нада бољих српских дана г. др. Миливоје Поповић. Речи његове беху прави медем срцу Србинову!

После програмног говора наступио је банкет, који грађани старо-футошки приредилише у почаст свесме бившем, — а даће Бог — и свом будућем посланику. На банкету окупио се цвет грађанства. Било је више од 100 особа. По лепом српском обичају, низаше се здравице, једна лепша од друге. Тачао у 2 часа по подне, кренуо се г. Хоца, у пратњи више овдашњих Срба у Нови-Футог.

Признати се мора, да смо са стрепњом улазили у ово чисто немачко место. Но стрепње и страха у часу несташе, јер нас силан народ дочекао са радосним усклицима: „Hoch Hódzsa!“

Програмни говор г. Хоце, прекидао је често спахински званични Хробач, а помоћник му беше Фајфер свињар, т. ј. свињски трговац, — обојица

познати мамелуци, — али је њих енергија г. Хоџе, као и гњев присутних Немаца, у часу ућуткао. Што су Немци у Новом Футогу у овако лепом броју дочекали г. Хоџу, заслуга је старијих и млађих Срба трговаца: који пред долазак Хоџин спремише терен. Из Нова Футога кренуо се г. Хоџа у Бегеч.

Изборна борба у уздинском срезу.

Пишу нам из Великог Бечкереча: Овог часа дознао сам да је Бела Ботка повукао своју кандидацију за уздински срез. Ботка је наименован за овдашњег жупана. Према томе ће др. Јован Манојловић, кандидат српске народне радикалне странке бити једногласно изабран. Чује се истина, да Зака мисли ступити на место Ботке, али нема никаква изгледа. Одушевљење за дра Јоцу Манојловића је у целом срезу врло велико и да није Ботка одступио, победио би га Манојловић са најмање хиљаду гласова већине. Евала дичним бирачима уздинског среза!

Ловрински изборни срез.

Пишу нам из Св. Петра: У нашем ловринском срезу истакао се уредник немачких новина Виктор Орменди са народносним програмом. Наши Срби бирачи из Сент-Петера и Сараволе треба својски да потпомогну кандидатуру овог народносног кандидата, а да се не продају за тричавих 5 круна дневнице Барошу. Надамо се, да ће наши свесни Срби знати, шта им је дужност.

Изборно кретање у Хрватској и Славонији.

Пишу нам из Илока: Велико одушевљење изазвао је код нас глас, да је нама за кандидата истакнут др. Жарко Миладиновић. Никад се не би боље могле погодити наше жеље. Овде је све, што је свесно и истински одано народној ствари, обрадовало се кандидатури дра Жарка Миладиновића, јер смо уверени, да ћемо у њему добити човека, који ће и штети и смети и умети одбранити овај толико изварани народ и мушки се борити за народна права. Жељно га очекујемо међу нас, да се с њим својски поразговоримо, те порадимо, да на дан избора однесе победу на родна ствар. Живео наш дични кандидат др. Жарко Миладиновић!

Из шимановачког котара.

Вест, да је за овај изборни котар од стране управе српско-хрватских коалиционих странака одређен за овај котар г. др. Јован Радиновић-Вачић, адвокат из Земуна примљен је овде необично повољно. Овде се чине велике припреме за дочек нашег кандидата, који ће ових дана посетити наш котар, да развије свој програм. Народ у овом котару жељно чека да види једанпут опозиционарца, који ће моћи и штети заступати интересе и жеље овога народа. Држим да ћу Вам се још ускоро јавити.

М.

Трче око бирташа.

Избори отпочели и у Хрватској и Славонији! Бирташи су изборници. Општинари и кандидати владине тепају бирташима особито таким бирташима код којих народ радо пије. Ако неће бирташи да гласају на владине кандидате, онда им општинари прете. — Ми поручујемо народу ово: Који бирташи буди изневерили народ нека и народ њима окрене леђа. Ако вас буду ти бирташи заљубав литре две вина вукли на алдумаш, клоните се од њих јер то је пиће ђаволско. Пресепће и старешинама и деци њиховој. Поштен се човек не продаје ђаволу. —

Ипак зна и истину рећи!

У клубској сједници владине „народне“ странке, у којој је Томашић развио „програм“ владине странке уз благослов Пејачевићев и Чавраков, проговорио је — Васа Ђурђевић. Ово је све, што је казао: „Исповједам, да сам данас сретан, пресретан и усхићен од нашег састанка од приједлога, што сам их чуо, и одговора нашег пресједника, преузвишеног г. бана и пресвијетлог г. престоника. Ми до данас таква састанка, таква програма још нисмо имали. А кад видим да је све тако удешено, како треба онда не требам говорити“. Ни више ни мање. Он рече истину. „Народна“ странка и није имала никад никаквог програма, него је служила „прокупаним“ вођама: Куену и Пејачевићу, преко њих коме су њих двојица хтјела. Сад на велико изненађење Васе Ђурђевића, „народна“ странка као цјелокупна уве једноставно програм српско-хрватске опозиције, да замахне очи народу. Па прије него ли је тај програм смјела узети (да га не изврши) морао је бан у Пешти тражити одобрење Веверлово. Приволу је бан добио, ех, па како не би стари Васо био и сретан и пресретан и усхићен, кад је све удешено како треба: остаће се у седлу а ништа се радити не ће

Исправак.

У прошлом броју погрешно је саопштено, да је др. Ђорђе Красојевић кандидован у митровачком изборном котару. Др. Ђорђе Красојевић кандидован је за Карловце, а Др. Никола Ђурђевић за хртковачки и митровачки котар. Овим то исправљамо.

Страшан лед.

Данас око подне се надвигли црни облаци над Новим Садом и околином му, а у подне поче крупан лед сипати скоро без и једне капи кише читаво пола сата. Ни најстарији људи нису запамтили да су икад толики лед видели падати, јер је сву земљу с једног прета покрио, тако да су га лопатама и метлом морали вргнути и чистити. Било га је ситног као лепник, али и крупног као орах. Новосадски баштовани ће грдно штету у воћу претрпети, а забринуте су у виноградаре и пољопривредници, бојећи да је тај страшан лед и њима штете нанео.

Кумановски догађај

У српској школи у Куманову (Старој Србији) су на гадан начин непријатељи Срба подметнули бомбе и нека издајничка писма, па онда јавили власти, која је наравно одмах послала истрагу и наравно пошто је подметнуте ствари нашла, одмах је ухапшен Давид Димитријевић, директор школе и многи други угледни Срби грађани. Но Бог и правда није дала да неваљалство победи, него је истрагом утврђено, да су бомбе и писмо подметнуте у злој намери да се лажно осумњичи рад српске школе и њеног директора. Суд је најзад и сам увидео да су људи збиља невини, те их је пустио из тамнице, у којој су месец дана што рекли ни криви ни дужни тамновали.

Посланици — који не пију.

Стране новине доносе вест да у Енглеској сада има у њиховом парламенту од 670 посланика, 300 противника жестоких пића а међу њима 103 који никада не узимају ни кап жестоког пића у уста. Из Шкотске се 60 посланика обвезало да ће гласати за закон по коме ће општинске власти у договору с одбором одлучивати, да ли да се некое даде допустити за отварање гостионице и точења алкохолних пића. Нема сумње да ће на тај начин своје народу добро учинити.

Брзојави „Застави“.

Стигли 12. априла.

Изборно кретање у Угарској.

Решица. Румунски народносни кандидат Влад одступио. Место њега ступио српски народносни кандидат адвокат Петровић.

Будимпешта. У великозорленском срезу овладава је страсна изборна борба.

Нађлак Гараји, кандидат сељачке странке, држао програмни говор. Народности ће га потпомоћи.

Оравица. Државни тајник Стерењи држао је овде свој програмни говор.

Бела Црква. Зичидорфски срез истакао немачког народносног кандидата овдашњег адвоката дра Лудвига Кремлинга. По срезу су га пратили др. Бавић и др. Гилезан. Развио програм у Сечању, Боки, Сарчеи. У српским местима говорио Бавић, а у Сарчи румун-

ски Гилезан пред великим бројем бирача. Одушевљење неописано — Ако се тако и друга места одазову, победа сигурна. Власти упредваћене од народносне заједнице. Буди се и немачки живаљ.

Бела Црква. Томаћ је јуче свуда добро дочекан, нарочито у Врачев Гају и Паланци. Обишао је сва места у околини. Јутрос отишао у пратњи више кола најугледнијих особа пут Елисура. Одушевљење велико. У Старој Молдави сјајно дочекан. Путује даље у Горњу и Долњу Љупкову, Сиљеницу и Берсаску. У петак у Стражу, Јасенову, Гребенац и Николинце. Данас се вратио из Соколовца Пеша овамо. Држао поново програмни говор пред стотином Немаца овдашњих и командованих из околине. Такав збор значи фијаска. Званичан апарат и даље ради у корист Пеша.

Проглас српско-хрватске удружене опозиције.

Загреб. Данас је издан проглас удружених српских и хрватских опозиционих странака бирачима. Као политички захтев тражи се опће, једнако бирачко право са тајним гласањем и заступством мањине. Позивају се бирачи, да не поклањају вере себањима „народне“ (владине) странке, а уповорени су и на захтеве Старчевићеве странке који се не могу испунити. Кандидати су изостављени у 58 срезова.

Несрећа у Сан-Франциску.

Сан-Франциско. Званично се цени број погинулих на хиљаду душа.

Грива у Орбији.

Београд. Николи Пашићу поверен састав кабинета. Он се примио.

О Г Л А С.
Овим се даје на опште знање, да је

1. срп потрошачко удружење у Ст. Керу

разрешено, те се позивају повериоци који би имали каквог потраживања од истог, да се у року од 6 месеци пријаве управи.

У Ст. Керу 1. (14.) априла 1906.

У име управе:

Ђука Жижиков председник.

1. 2 3 419

■ БАДАВА НОВАЦА ■

нико не да, него јефтине хипотекарне

ЗАЈМОВЕ

(са амортизацијом) уз најумеренију награду, посредује и даје

бесплатно извештаје

као и користне поуке и упутства:

Канцеларија Ђлавише Лесковца

У СТАПАНУ, (Бачка).

1. 416 4—10